

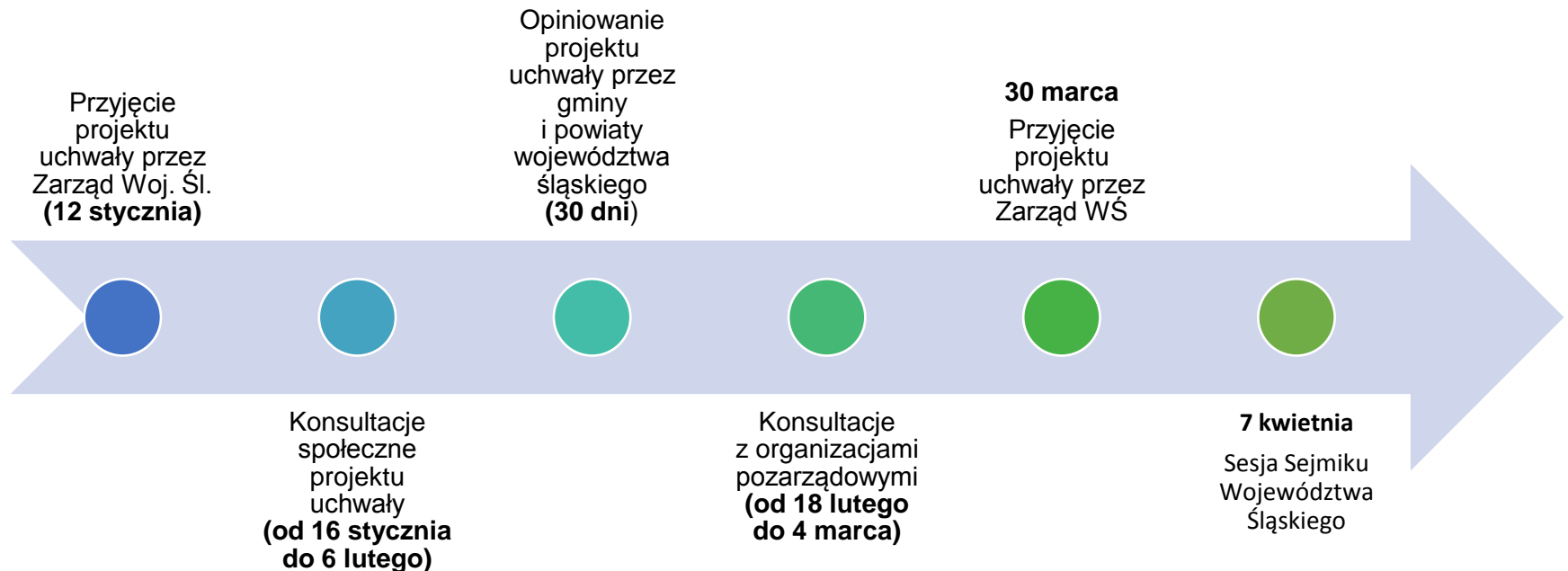

Obowiązki gmin i powiatów w zakresie programu ochrony powietrza oraz uchwały antysmogowej

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
Wydział Ochrony Środowiska

Procedowanie uchwały antysmogowej w województwie śląskim

W dniu 30 marca 2017 roku uchwałą nr **662/182/V/2017** Zarząd Województwa Śląskiego przyjął projekt uchwały antysmogowej po konsultacjach i opiniowaniu.

§ 1.

---

1. W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, **w granicach administracyjnych województwa śląskiego** wprowadza się ograniczenia i zakazy **obejmujące cały rok kalendarzowy** określone niniejszą uchwałą.
2. Ilekroć w niniejszej uchwale jest mowa o **rozpoczęciu eksploatacji instalacji** należy przez to rozumieć pierwsze uruchomienie w miejscu obecnego użytkowania.

---

§ 2.

Rodzaje instalacji, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy w zakresie ich eksploatacji to instalacje, w których następuje spalanie paliw stałych w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 220 z późn. zm.), w szczególności **kocioł, kominek i piec**, jeżeli:

- 1) dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania lub
- 2) wydzielają ciepło lub
- 3) wydzielają ciepło i przenoszą je do innego nośnika.

§ 3.

- 1) Podmiotami, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy są **podmioty eksploatujące instalacje** wskazane w § 2.

§ 4.

W przypadku instalacji, o których mowa w §2 pkt 1, dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji, które spełniają **minimum standard emisyjny zgodny z 5 klasą** pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012, co potwierdza się **zaświadczeniem wydanym przez jednostkę** posiadającą w tym zakresie akredytację Polskiego Centrum Akredytacji, lub innej jednostki akredytującej w Europie, będącej sygnatariuszem wielostronnego porozumienia o wzajemnym uznawaniu akredytacji EA (European co-operation for Accreditation).

§ 5.

W przypadku instalacji, o których mowa w §2 pkt 2 i pkt 3, dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji, które spełniają **minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń** określone w punkcie 1 i 2 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE **w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe**. Podmiot eksploatujący instalację jest zobowiązany do wykazania spełniania wymagań określonych w niniejszym zapisie poprzez przedstawienie **instrukcji dla instalatorów i użytkowników**, o której mowa w punkcie 3 lit. a załącznika II w/w rozporządzenia.

§ 6.

W instalacjach wskazanych w § 2 zakazuje się stosowania:

- 1) **węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,**
- 2) **mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,**
- 3) **paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15%,**
- 4) **biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20%.**

§ 7.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Śląskiego.

§ 8.

---

1. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.
2. Uchwała wchodzi w życie z dniem **1 września 2017 roku** z następującymi wyjątkami:
  - 1) Wymagania wskazane w § 4 dla instalacji, których **eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku** będą obowiązywać:
    - a) **od 1 stycznia 2022 r.** w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 10 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej,
    - b) **od 1 stycznia 2024 r.** w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie od 5 do 10 lat od daty ich produkcji,
    - c) **od 1 stycznia 2026 r.** w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie poniżej 5 lat od daty ich produkcji,
    - d) **od 1 stycznia 2028 r.** w przypadku instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012,

§ 8.

- 2) Wymagania wskazane w § 5 dla instalacji, których **eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 r., będą obowiązywać od 1 stycznia 2023 roku**, chyba że instalacje te będą:
- a) osiągać **sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80%** lub
  - b) zostaną **wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu** do wartości określonych w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

Najważniejsze założenia uchwały antysmogowej

Zakaz stosowania węgla brunatnego, mułów i flotokonzentratów, wilgotnego drewna	Od 1 września 2017
Kotły klasy 5 przy każdej nowej instalacji	Od 1 września 2017
Kotły klasy 5	<ul style="list-style-type: none"> • 1 stycznia 2022 r. - dla kotłów > 10 lat od daty produkcji (lub bez tabliczki znamionowej) • 1 stycznia 2024 r. – dla kotłów 5-10 lat od daty produkcji • 1 stycznia 2026 r. – dla kotłów < 5 lat od daty produkcji • 1 stycznia 2028 – dla kotłów klasy 3 i 4
Kominki	<ul style="list-style-type: none"> • 1 września 2017 – dla nowych instalacji • 1 stycznia 2023 - dla instalacji starych

Smogowe ABC

Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego przygotowuje poradnik dla mieszkańców województwa śląskiego, który w prosty sposób będzie wyjaśniał zapisy uchwały. Poradnik będzie przygotowany w formie pytań odnoszących się do zapisów uchwały i zostanie opublikowany na stronie www.slaskie.pl

Zamierzam wybudować dom, który będzie ogrzewany kotłem na paliwo stałe (węgiel lub pellet).

Co oznaczają dla mnie zapisy uchwały antysmogowej?

Jeśli **eksploatacja kotła nastąpi po 1 września** tego roku, Jesteś zobowiązany do montażu kotła **klasy 5** (takiego, które posiada certyfikat wydany zgodnie z normą PN-EN 303-5:2012) lub kotła spełniającego wymogi **ekoprojektu** (zgodnie z rozporządzeniem Komisji Europejskiej).

Użytkowany przeze mnie kocioł niedługo nie będzie się już nadawał do użytku. Od kiedy obowiązują mnie wymogi uchwały antysmogowej?

Jeśli wymiana kotła zaplanowana jest po 1 września 2017 roku będzie trzeba wymienić kocioł na klasę 5 (posiada certyfikat wydany zgodnie z normą PN-EN 303-5:2012) lub na kocioł spełniający wymogi ekoprojektu (zgodnie z rozporządzeniem Komisji Europejskiej).

Przed tą datą nie obowiązują regulacje.

Należy jednak mieć na uwadze, że zamontowany przed 1 września br. kocioł nie spełniający norm emisyjnych będzie mógł być użytkowany maksymalnie 8 lat (do końca 2025 roku)!

Ogrzewam dom kotłem węglowym od 2005 roku, który nie ma żadnego certyfikatu. Do kiedy mam czas na jego wymianę i na jaki kocioł muszę go wymienić?

Wskazany kocioł ma aktualnie 12 lat, a więc mieści się w kategorii „powyżej 10 lat”.
Masz czas na jego **wymianę do końca 2021 roku** (użytkowanie jeszcze przez 4 lata).

Wymiana musi nastąpić na jeden ze wskazanych kotłów:

- Kocioł automatyczny klasy 5 lub ekoprojekt
- Kocioł ręczny klasy 5 lub ekoprojekt
- Kocioł zgazowujący drewno klasy 5 lub ekoprojekt

lub zastosowanie innych źródeł ciepła, jak ciepło systemowe, gaz, pompa ciepła, fotowoltaika, elektrownia wiatrowa, itp.

Dogrzewam dom kominkiem na drewno. Jakie zastosowanie ma w stosunku do mnie uchwała antysmogowa?

Jeśli Twój kominek nie spełnia wymagań ekoprojektu (spełnianie minimalnych poziomów efektywności energetycznej i norm emisji zanieczyszczeń dla sezonowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe), **można go eksploatować wyłącznie do końca roku 2022**, a więc jeszcze przez 5 lat.

Takie wymagania są opisane w **instrukcji dla instalatorów i użytkowników urządzenia**.

Nie oznacza to jednak konieczności wymiany kominka, jeśli zostanie on wyposażony w **elektrofiltr** (urządzenie redukujące emisję pyłu zgodnie z rozporządzeniem KE dot. ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń).

Niezależnie od powyższego **od 1 września br. należy zadbać, aby drewno stosowane przez Ciebie w kominku było suche** (tzn. jego wilgotność nie powinna przekraczać 20% - można to uzyskać dobrym sezonowaniem).

Zamierzam wybudować dom i wyposażyć go m.in. w kominek? Co powinienem wziąć pod uwagę?

Każdy **nowo zainstalowany po 1 września br. kominek** musi spełniać co najmniej jeden z podanych warunków:

- osiągać **sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80%** lub
- być wyposażony w **elektrofiltr** (urządzenie redukujące emisję pyłu zgodnie z rozporządzeniem Komisji Europejskiej dot. ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń).

Uchwała zakazuje spalania biomasy stałej o wilgotności powyżej 20%.

Co to oznacza i jak to stwierdzić?

Biomasa stała jest tu rozumiana jako **drewno, pellet, słoma, itp.** Drewno o wilgotności poniżej 20% można uzyskać poprzez jego **sezonowanie przez okres około dwóch lat.**

Warto zauważyć, że **różne gatunki drewna suszy się zupełnie inaczej** – wykorzystując inne techniki, dążąc do osiągnięcia innego poziomu wilgotności i stosując zupełnie inne temperatury. Różne gatunki drewna mają zupełnie inne, optymalne parametry, co wymusza stosowanie na nich innych technik suszenia i dalszej obróbki. Suszenie naturalne trwa od pół roku do kilku lat w zależności od wymiarów drewna i jego wilgotności wynikającej z gatunku drzewa i pory roku, w którym drzewo zostało ścięte. Drewno może być także suszone sztucznie i tu pożądaną wilgotność można uzyskać już od kilku do kilkunastu dni. **Wilgotność drewna każdy jego użytkownik może stwierdzić samodzielnie przy zastosowaniu prostego wilgotnościomierza, natomiast przy wilgotności powyżej 23-25% wystarczy dotknięcie ręki, aby odczuć, że drewno jest mokre.** Wybierając drewno, zwracajmy uwagę na jego wilgotność i gatunek. Im bardziej suche i twarde (buk, lub dąb), tym lepiej i wydajniej.

Czy zamiast wymiany kotła nie mogę po prostu zmienić sposób rozpalania na tzw. „górne spalanie”?

Na podstawie przeprowadzonej przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla w Zabrze (IChPW), analizy zagadnienia, a także wykonanych wielu badań na stanowiskach testowych w laboratorium akredytowanym oraz w warunkach poligonowych, należy stwierdzić, że spalanie z zastosowaniem techniki rozpału złoża paliwa stałego „od góry” (tak zwane „górne spalanie”):

- **nie zawsze jest wykonalne technicznie:** to znaczy możliwe do przeprowadzenia w każdym pozaklasowym urządzeniu grzewczym, np. ze względu na rozwiązania konstrukcyjne i wymiary elementów urządzenia,

- **nie zawsze jest bezpieczne dla użytkownika:** co wynika zarówno z konstrukcji urządzenia grzewczego, jak i specyfiki układu kominowego (wartość i stabilizacja ciągu w czasie). Potwierdzają to wyniki przeprowadzonych testów badawczych na stanowisku wyposażonym w sprzęt pomiarowy i układy monitoringu, podczas badań prowadzonych przez doświadczonych pracowników zajmujących się na co dzień badaniem procesów spalania paliw stałych,

Czy zamiast wymiany kotła nie mogę po prostu zmienić sposób rozpalania na tzw. „górne spalanie”?

-**nie zawsze prowadzi do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń:** co wykazano w testach spalania zarówno różnych węgli jak i biomasy przeprowadzonych w IChPW w ostatnich 2 latach,

- **nie zawsze będzie możliwe do powszechnego wdrożenia:** głównie z uwagi na stan świadomości i przyzwyczajenia osób ogrzewających przez lata swoje mieszkania węglem. Należy podkreślić, że górne spalanie jest bardziej czasochłonne, a więc mniej wygodne w praktycznym codziennym stosowaniu (prawidłowo realizowane za każdym razem wymaga ponownego rozpalania kotła). Górne spalanie prowadzi ponadto w wielu przypadkach do obniżenia mocy kotła – a więc do zmniejszenia komfortu cieplnego użytkownika.

Co może grozić za niedostosowanie się do zapisów uchwały antysmogowej?

Sankcje stosowane w przypadku naruszenia postanowień uchwały określone zostały w art. 334 Prawa ochrony środowiska, który stanowi, że: **„Kto nie przestrzega ograniczeń, nakazów lub zakazów, określonych w uchwale sejmiku województwa przyjętej na podstawie art. 96, podlega karze grzywny.”** Zgodnie z art. 24 Kodeksu wykroczeń grzywna wynosi **od 20 zł do 5 000 zł**, przy czym w postępowaniu mandatowym można nałożyć grzywnę w wysokości do 500 zł, a jeżeli czyn wyczerpuje znamiona wykroczeń określonych w dwóch lub więcej przepisach ustawy 1 000 zł (art. 96 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia).

Organami uprawnionymi do nakładania mandatów na podstawie art. 334 Prawa ochrony środowiska na gruncie aktualnego stanu prawnego jest Policja oraz Inspektor Ochrony Środowiska.

W związku z procedowaniem „uchwały antysmogowej” przygotowywany jest apel do władz krajowych w sprawie:

- Przyspieszenia prac dot. wymagań jakościowych dla paliw oraz wymagań dla kotłów.
- Wprowadzenia obowiązku wystawiania świadectwa jakości paliwa.
- Uruchomienie na poziomie krajowym bezzwrotnych instrumentów finansowych wspierających wymianę niskosprawnych kotłów i termomodernizację budynków.

Aktualizacja Programu ochrony powietrza

Dnia 31 marca 2017 roku Urząd Marszałkowski podpisał umowę z Wykonawcą na realizację zadania pn.

Opracowanie Programu ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego celu osiągnięcia poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji i przygotowanie regionalnej inwentaryzacji emisji zanieczyszczeń i modelowania warunków meteorologicznych.

Wykonawcą zadania jest konsorcjum firm:

- ATMOTERM S.A
- Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla w Zabrze
- Główny Instytut Górnictwa

Aktualizacja Programu ochrony powietrza

Zadanie 1. Opracowanie Programu:

Etap 1. Przygotowanie metodyki wykrywania nielegalnego spalania i współspalania odpadów w indywidualnych urządzeniach grzewczych

Etap 2. Opracowanie dokumentu Programu

Zadanie 2. Przygotowanie regionalnej inwentaryzacji emisji zanieczyszczeń i modelowania warunków meteorologicznych w ramach projektu zintegrowanego LIFE „Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze”

- przygotowanie i przedstawienie szczegółowej metodyki przeprowadzenia inwentaryzacji emisji zanieczyszczeń dla obszaru województwa śląskiego oraz zakresu elektronicznej bazy danych emisji z terenu województwa śląskiego
- przeprowadzenie modelowania dla 5 różnych wariantów wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji spalania paliw stałych
- przygotowanie elektronicznej bazy danych do wymagań projektu LIFE.

Sprawozdawczość z Programu ochrony powietrza za 2016 rok

Termin składania sprawozdań za 2016 rok: do 30 kwietnia 2017 roku

Sprawozdanie należy przesłać na adres: sprowozdanie@slaskie.pl

wyłącznie w formie elektronicznej: plik Word oraz plik PDF
(opcjonalnie skan)

Województwo
Śląskie

Dziękuję za uwagę

Blanka Romanowska
Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
Wydział Ochrony Środowiska
Tel. +48 (32) 77 40 705

www.slaskie.pl
bromanowska@slaskie.pl